Andrzej Stanisławek

Przewodniczący Komisji Senatu

Komisja Gospodarki Narodowej i Innowacyjności

Dotyczy: projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej wraz z rozporządzeniami wykonawczymi

Szanowny Panie przewodniczący,

W związku ze skierowaniem do prac w Komisji do Gospodarki Narodowej i Innowacyjności rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (druk nr 2377) działając w imieniu podmiotów prowadzących działalność gospodarczą polegającą na obsłudze terminali granicznych, tj. Polfrost Terminal Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Braniewie, Krex Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bielsku Podlaskim, Barter Spółka Akcyjna z siedzibą w Białymstoku, PUH Tiboj, Centrum Logistyczne w Łosośnej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie oraz Agrostop Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Małaszewiczach, zwracamy się z prośbą o ponowne rozpatrzenie naszych uwag i w konsekwencji zainicjowanie stosownych zmian w projekcie rzeczonej ustawy oraz projekcie rozporządzenia Ministra Energii w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych.

Nasza propozycja dotyczy wprowadzenia następujących zmian:

- w rozporządzeniu Ministra Energii w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych wskazujemy na konieczność zmiany zawartości podziarna, określoną jako jeden z wymogów jakościowych dla węgla kamiennego, brykietów, peletów zawierających co najmniej 90% węgla kamiennego (w szczególności dla sortymentów grubych o wymiarze ziarna 63-200 mm: kęsy, kostka, kostka I, kostka II oraz sortymentów grubych o wymiarze ziarna 25-80 mm: orzech, orzech I, orzech II);

- w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 427) podnosimy potrzebę następujących zmian:

1) w art. 2 ust.1 po pkt 16 wprowadza się pkt 16a w brzmieniu:

„16a) sortowanie – metoda przeróbki mechanicznej paliwa stałego mająca na celu podział paliw stałych o zróżnicowanym uziarnieniu na klasy według wielkości ziaren;”

2) w art. 7 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Zabrania się obejmowania procedurą celną dopuszczenia do obrotu paliw stałych, z przeznaczeniem, o którym mowa w art. 1 ust. 2:

1) wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 4a lit. e-g,

2) niespełniających wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 8a,

3) niesortowanych

- przywiezionych z terytorium państwa trzeciego w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne (Dz. U. z 2018 r. poz. 167) na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej."

3) w art. 7 po ust. 8 dodaje się ust. 8a w brzmieniu:

„8a. W przypadku nie spełnienia norm jakościowych paliwa stałego określonych w art. 3a ust. 2 w zakresie uziarnienia, dopuszczalne jest poddanie paliw stałych procesowi sortowania celem uzyskania wymaganego wymiaru ziarna oraz zawartości podziarna i nadziarna, określonych w przepisanych wydanych na podstawie art. 3a ust. 2."

Uzasadnienie

Zgodnie z uzasadnieniem do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (druk nr 2377) zasadniczym celem jej wejścia w życie wraz ze stosownymi rozporządzeniami wykonawczymi jest monitorowanie i kontrolowanie jakości paliw stałych zgodnych ze stanem wiedzy technicznej oraz doświadczeń w ich stosowaniu, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych i innych substancji. Zważyć jednak należy, że rzeczony projekt wprowadza również zmiany, które nie są konieczne dla osiągnięcia w/w celów, a których negatywne konsekwencje ekonomiczne i społeczne będą dotkliwie odczuwalne przez społeczeństwo polskie.

Podkreślić winno się, że projektowana nowelizacja dotyka problemu niezwykle złożonego. Przy tym ocena skutków finansowych proponowanych regulacji dotyka przede wszystkim odbiorców końcowych, w tym sektora komunalno-bytowego, tj. 5,5 mln gospodarstw domowych (ok. 41% ogółu) wykorzystujących węgiel kamienny w codziennym życiu. Trudno przyjąć założenie, że wejście w życie proponowanej ustawy i rozporządzenia pozostanie bez wpływu na poziom cen paliw stałych dla odbiorców indywidualnych, pomimo braku danych statystycznych dotyczących konsumpcji paliw w podziale na poszczególne sortymenty. Brakuje przy tym jakichkolwiek przesłanek do stwierdzenia, że na skutek nowelizacji konsumenci - dotychczas w większości kierujący się przy zakupie przede wszystkim ceną - zmienią swoje podejście na rzecz lepszej jakości produktu, niewątpliwie droższego. Trzeba ponadto pamiętać, że sprzedaż najtańszych sortymentów – miałów węglowych – kształtuje się obecnie na poziomie ok. 70% całkowitej sprzedaży węgla kamiennego na rynku krajowym. Biorąc powyższe pod uwagę, tj. rachunek kosztów dla przeciętnego odbiorcy i ewentualne korzyści dla środowiska naturalnego (jeśli zainteresowanie odbiorcy nie przesunie się w kierunku wykorzystywania w większym stopniu odpadów), wydaje się, iż koniecznością staje się poszukiwanie optymalnego rozwiązania, które niniejszym proponujemy. Rozwiązanie to spełni założenia ustawy, w szczególności w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń, a powyższe nie spowoduje negatywnych konsekwencji ekonomicznych, o których mowa niżej.

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że proponowana nowelizacja ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw uderzy w polskie terminale graniczne, w ramach których wykonywana jest kompleksowa obsługa przeładunków towarów (węgla) w exporcie, imporcie i tranzycie. Przede wszystkim w zakresie spełniania wymagań jakościowych przez paliwa stałe, a dotyczących zawartości podziarna. Proponowany przez rząd maksymalny wskaźnik ma bowiem wynosić 10% ilości podziarna w węglu grubym. Jest on jednakże niemożliwy dla spełnienia wobec faktu, iż

w trakcie transportu kolejowego na dalekie odległości, węgiel gruby (jak kęsy o wymiarze 63-200 mm) pokruszy się, a uzyskane w wyniku powyższego mniejsze kawałki (o wymiarze ziarna poniżej 63 mm) przekroczą zawartość podziarna, o którym mowa wyżej. Powyższe, spowoduje niemożność objęcia wspomnianego węgla procedurą celną dopuszczenia do obrotu przy braku jakichkolwiek przesłanek środowiskowych. Nadmienić bowiem należy, że pokruszenie węgla nie ma żadnego wpływu na jego parametry jakościowe (takie jak kaloryczność, zawartość siarki czy popiołu).

Ponadto, wprowadzając zakaz obejmowania procedurą celną dopuszczenia do obrotu paliw stałych niespełniających wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy dojdzie do wyeliminowania przez Urząd Celny z importu węgla sortowanego, gdy nie spełni on wymagań przewidzianych ustawą. Zdaje się, że ustawodawca pominął w tym miejscu kluczową kwestię, czy i na jakich zasadach byłoby dopuszczalne przesortowanie węgla tak, by mógł on odpowiadać wskazanym w rozporządzeniu wymogom. Skoro bowiem decydująca o jakości węgla ma być wielkość ziarna, należałoby przewidzieć możliwość oraz procedurę pozwalającą na przesortowanie węgla na terenie Polski. Brak takiej procedury w praktyce oznaczać będzie, że importerzy węgla nie będą mogli sortować węgla w Polsce przed jego sprzedażą odbiorcom. Tym samym, przedmiotowy zakaz przeniesie jedynie proces sortowania węgla z terenu Polski na teren innego państwa, co skutkować będzie bezpośrednio spadkiem miejsc pracy. Tymczasem, ratio legis przedmiotowej ustawy nie jest relokacja miejsc sortowania tzw. węgla grubego (do Białorusi czy Rosji) czy też utrata miejsc pracy. Co więcej, w nieuzasadniony sposób uprzywilejowuje to polskich producentów węgla i wpłynie w sposób zasadniczy na rynek węgla. Zważyć należy, że nie ma to związku z ochroną konsumentów. Jak już wskazano wyżej jakość węgla nie wynika z rozmiaru ziaren węgla, a z jego innych parametrów (takich jak zawartość popiołu). Ustalenie norm dla jakości węgla w sposób przyjęty w projekcie przy jednoczesnym braku określenia procedury pozwalającej importerom na przesortowanie węgla po jego wwiezieniu do Polski, a przed sprzedażą odbiorcom, bezpośrednio zmierza zatem do ograniczenia konkurencji.

Podkreślić winno się, że kluczowym zagadnieniem w niniejszej sprawie jest, by odbiorca finalny węgla otrzymał towar spełniający określone normy. Tym samym, normy te towar powinien spełniać w ramach wprowadzania do obrotu (w tym sprzedaży), magazynowania czy transportowania. Na powyższych etapach możliwym jest jego weryfikacja celem zbadania spełniania parametrów jakościowych przez Inspekcję Handlową. Niczym nieuzasadniona jest z kolei niemożność importu węgla grubego, nie spełniającego norm wynikających z projektowanego rozporządzania, przy możliwości uzyskania przez niego właściwych wskaźników w zakresie zawartości podziarna i nadziarna w ramach czynności podejmowanych na terenie terminali granicznych, w celu dalszej przeróbki jakościowej. W konsekwencji, naszym zdaniem proponowana ustawa i rozporządzenia powinny dotyczyć wyłącznie sprzedaży węgla kamiennego odbiorcom finalnym dokonującym zakupu w celu zużycia.

Uznać winno się, że właściwym jest wprowadzenie do ustawy stosownej procedury umożliwiającej dostosowania węgla, który nie spełnia wymogów jakości przy imporcie, poprzez przesortowanie go w celu usunięcia nadziarna lub podziarna. Powyższe polegać mogłoby na zasadzie obejmowania procedurą celną paliwa stałego, w sytuacji gdy nie spełnienia norm jakościowych określonych w art. 3a ust. 2 w zakresie uziarnienia, celem poddania go procesowi sortowania i w konsekwencji uzyskania wymaganego wymiaru ziarna oraz zawartości podziarna i nadziarna (określonych w przepisanych wydanych na podstawie art. 3a ust. 2).

Spodziewać się można, iż wprowadzając założone przez rząd zmiany do ustawy część importerów celem uniknięcia kontroli dokonywanej przez Urząd Celny zacznie sprowadzać węgiel rosyjski przez inne kraje Unii Europejskiej (w praktyce statkami z Rygi i Tallina albo koleją z Kowna), gdyż wtedy węgiel ów nie będzie musiał spełniać wymogów w/w rozporządzenia. Zgodnie bowiem z art. 3a. ust. 3 ustawy paliwa wyprodukowane lub dopuszczone do obrotu w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, w Republice Turcji albo w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, zgodnie z przepisami obowiązującymi w tych państwach, które spełniają wymagania wynikające z przepisów Unii Europejskiej w tym zakresie, mogą być transportowane, magazynowane, wprowadzane do obrotu oraz gromadzone na stacjach zakładowych, o ile paliwa te spełniają normy techniczne Unii Europejskiej w zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt, środowiska lub interesów konsumentów. W związku z tym paliwa niespełniające polskich wymagań jakościowych pochodzące z państw UE mogą być swobodnie wprowadzane do obrotu RP. Import węgla niespełniającego rzeczonych norm będzie zatem dokonywany z sąsiednich krajów unijnych (jak Litwa czy Łotwa) i w ramach dostaw wewnątrzunijnych będzie trafiał na terytorium Polski. Nie sposób w tym miejscu nie zważyć na okoliczność, iż obecnie import węgla m.in. z Rosji jest pod pełną kontrolą służb celnych, a przez to wpływy podatkowe z tytułu podatku VAT są pobierane w momencie wjazdu na polski obszar celny. Co więcej, wprowadzając ograniczenia w zakresie importu węgla grubego dojdzie do naruszenia zasady równości w dostępie do rynku (towarów, usług, zamówień), równego traktowania i niedyskryminacji, a w konsekwencji zasady konkurencji.

Zważyć w tym miejscu należy na okoliczność, iż na rynku krajowym istnieje zapotrzebowanie na węgiel gruby, z uwagi na fakt, iż podaż owego węgla z polskich kopalni jest niewystarczająca na pokrycie dotychczasowego popytu, którego wielkość waha się w przedziale od 3 do 5 mln. ton rocznie. Tym samym, wprowadzenie przedmiotowych regulacji dotknie również gospodarstwa domowe. Szacuje się, iż ok. 10 % gospodarstw (tj. ok. 350 tys.) spośród ogrzewających się węglem, tj. ok. milion Polaków, przeznacza na ten cel ok. 25% środków z budżetu domowego. Proponowane przez rząd zmiany spowodują wzrost kosztu zakupu węgla dla w/w odbiorców o ok. 30%. Powyższe wynika głównie ze wzrostu kosztów dostawy węgla, spowodowanego koniecznością poniesienia wydatków związanych z marżami dla pośredników z Litwy lub Łotwy albo kosztami dodatkowej obróbki węgla przed granicą Polski (na rosyjskich lub białoruskich terminalach). Ostateczny koszt wprowadzonej nowelizacji poniosą zatem odbiorcy finalni towaru. Przy tym dla najuboższej części społeczeństwa, mieszkającej na wsi, szczególnie w regionach północno-wschodniej i południowo-zachodniej Polski, może on być nie do udźwignięcia. To z kolei, może spowodować efekt odwrotny od zamierzonego – a zatem wzrost zanieczyszczeń z uwagi na spalanie odpadów. Nie sposób bowiem uznać, że przy tak gwałtowanym wzroście cen opału, i braku jakiegokolwiek dofinansowania ze strony państwa, przeciętne gospodarstwo domowe znajdzie środki na zakup paliwa do ogrzania domu.

Podsumowując, zwracamy się z prośbą o uwzględnienie przedstawionych uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz rozporządzenia Ministra Energii w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych z uwagi na bezwzględną potrzebę uwzględnienia skutków ekonomicznych rzeczonej regulacji dla odbiorcy finalnego, a także zachowania miejsc pracy dla polskich pracowników w terminalach granicznych.

Z poważaniem,

PREZES ZARZĄDU

Tomasz Szyszko

BARTER S.A.
15-281 Białystok, ul. Legionowa 26
tel. 085 74 85 300, fax 085 74 85 299
REGON 050835467, NIP 966-13-88-342

PREZES ZARZĄDU
Wiktor Gryko

PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO HANDLOWE
Nowica 8/3, 14-405 Wilc.
NIP 582-122-37-32 REGON 170357037
0-502-318-573

WŁAŚCICIEL
Józef Bednarz

POLFROST TERMINAL Sp. z o.o.
Siedlisko 4, 14-500 Braniewo
tel. +48 55 244 04 60, fax 244 04 65
Regon 170988672
NIP 582-15-49-474

PREZES ZARZĄDU
Tomasz Szyszko

CENTRUM LOGISTYCZNE W ŁOSOŚNEJ Sp. z o.o.
02-913 Warszawa, ul. Zielona 34 lok. 2
NIP 545-171-62-00 REGON 200028251
tel. 697 034 307, fax. +48 85 674 32 32
e-mail: biuro@cllososna.pl

CENTRUM LOGISTYCZNE
W ŁOSOŚNEJ Sp. z o.o.
WICEPREZES ZARZĄDU
Bożena Gawędzka

AREX spółka z o.o.
17-100 Bielsk Podlaski
ul. Kleszczelowska 84A
NIP 542-24-24-624, Reg. 050583379
tel/fax 085/730-65-15

CZŁONEK ZARZĄDU
GŁÓWNY KSIĘGOWY
Tadeusz Zaremba

DYREKTOR GENERALNY
PROKURENT
mgr inż. Witold Maryniewicki

PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO-HANDLOWE
„AGROSTOP"
Spółka z o.o.
21-550 Terespol, ul. Kościuszki 16
tel. (83) 375-31-13, 375-38-42
NIP 537-000-11-06

PREZES
mgr inż. Zdzisław Androsiuk